

Sygn. akt: WO 3/16

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 5 kwietnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Błuś (przewodniczący, sprawozdawca)
SSN Marian Buliński
SSN Andrzej Tomczyk

w sprawie M. R. skazanego za przestępstwo określone w art. 304 § 3 k.k. z 1969 r., po rozpoznaniu w Izbie Wojskowej na posiedzeniu w dniu 5 kwietnia 2016 r. wniosku prokuratora Naczelnej Prokuratury Wojskowej o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu [...] Okręgu Wojskowego w W. z dnia 17 czerwca 1982 r., sygn. akt: SoW [...]

- 1. wznowia postępowanie w sprawie M. R. zakończone prawomocnym wyrokiem Sądu [...] Okręgu Wojskowego w W. z dnia 17 czerwca 1982 r.;**
- 2. uchyla zaskarżony wyrok i na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. umarza postępowanie w sprawie;**
- 3. kosztami procesu obciąża Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu [...] Okręgu Wojskowego w W. z dnia 17 czerwca 1982 r., sygn. SoW [...], M. R. został uznany za winnego popełnienia przestępstwa określonego w art.304 § 3 k.k. z 1969 r. Na mocy wyżej wymienionego przepisu przy zastosowaniu art.4 ust.1,3 i 4 dekretu z dnia 12 grudnia 1981 r. o postępowaniach szczególnych w sprawach o przestępstwa i wykroczenia w czasie obowiązywania stanu wojennego (Dz.U. Nr 29 z 1981 r., poz.156, dalej powoływany jako dekret o postępowaniach szczególnych) oraz art. 57 § 1 i 3 pkt 1 k.k. z 1969 r. wymierzono mu karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności i karę dodatkową pozbawienia praw publicznych na okres roku.

Prokurator Naczelnej Prokuratury Wojskowej złożył do Sądu Najwyższego Izby Wojskowej wnioski o wznowienie postępowania w sprawie M. R. wskazując jako podstawę tego pisma procesowego art.540 § 2 k.p.k. W uzasadnieniu wniosku prokurator przywołał wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16 marca 2011 r., sygn. K 35/08, OTK-A 2011/2/10, uznający za niezgodny z Konstytucją RP, obok innych aktów prawnych, dekret z dnia 12 grudnia 1981 r. o postępowaniach szczególnych. Dekret ten wprowadzał w odniesieniu do wskazanych tam przestępstw, między innymi, tryb doraźny, nakładał obowiązek stosowania tymczasowego aresztowania, pozbawiał strony prawa zaskarżenia orzeczenia oraz obligował sąd do orzekania kary dodatkowej pozbawienia praw publicznych. I to właśnie zastosowanie wobec M. R. trybu doraźnego z konsekwencjami z niego wynikającymi oraz przywołanie w wyroku skazującym za przestępstwo określone w art.304 § 3 k.k. z 1969 r. (konstytucyjności tego przepisu nie zakwestionowano - uwaga Sądu Najwyższego) jako podstawę wymiaru orzeczenia kary dodatkowej, przepisów dekretu uznanego za niezgodny z Konstytucją RP daje podstawę do zastosowania art.540 § 2 k.p.k. Ponadto prokurator podniósł, że „... taki wyrok zapadł pomimo dostrzeżenia przez sąd szeregu okoliczności łagodzących i stosowania art.57 § 1 i 3 k.k. z 1969 r. Także, tylko faktem zastosowania trybu doraźnego z wszystkimi jego konsekwencjami, można uzasadnić takie rozstrzygnięcie wydane w stosunku do górnika, który niezadowolony z warunków służby wyraził poprzez jej porzucenie.”

Z tych powodów prokurator wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i umorzenie postępowania przeciwko M. R. na podstawie art.17 § 1 pkt 2 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek prokuratora o wznowienie postępowania wobec M. R., uchylenie zaskarżonego wyroku i umorzenie postępowania jest zasadny, chociaż nie wszystkie argumenty podniesione na jego poparcie zasługują na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należy zaakcentować, że Sąd Najwyższy orzekający w tej sprawie podziela poglądy wyrażone w wyrokach Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2015 r., sygn. WO 8/15, Legalis nr 1274411 i z dnia 17 września 2015 r., sygn. WO 11/15, Legalis 1341846, a mianowicie, że pomimo nieobjęcia powołanym wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego podstawy skazania określonej w art.304 k.k. z 1969 r., to jednak przyjęcie w wyroku jako podstawy wymiaru kary zasadniczej i dodatkowej przepisów dekretu o postępowaniach szczególnych, które to zostały w przywołanym orzeczeniu Trybunału Konstytucyjnego uznane za niekonstytucyjne, spełnia przewidzianą w art.540 § 2 k.p.k. przesłankę wznowienia postępowania. Skoro tak, to obowiązkiem Sądu Najwyższego było wznowienie postępowania w sprawie M. R., uchylenie zaskarżonego wyroku i umorzenie postępowania karnego na podstawie art.17 § 1 pkt 2 k.p.k. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2013 r., sygn.. III KO 83/12, OSNKW, z. 6, poz. 51).

Odnosząc się do innych argumentów wnioskodawcy przemawiających za wznowieniem postępowania należy podnieść, że lektura akt sprawy wskazuje na inne przyczyny porzucenia pracy, uznanego przez sąd, w oparciu o obowiązujące wówczas przepisy za dezercję, przez M. R.. W aktach tych nie ma najmniejszego śladu wskazującego na niezadowolenie skazanego z warunków pracy. W toku postępowania ustalono przecieź, że porzucił on pracę i wyjechał do Czechosłowacji obawiając się konsekwencji za popełnione wcześniej wykroczenie. Taki powód podał M. R. i nigdy go nie kwestionował. Z kolei twierdzenie o surowości orzeczonej kary pozbawienia wolności i kary dodatkowej pozbawienia praw publicznych nie może być oceniane bez przypomnienia, że sprawca przestępstwa określonego w art.304 § 3 k.k.

z 1969 r. podlegał karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3, a orzeczenie kary dodatkowej pozbawienia praw publicznych było obligatoryjne (art.40 § 1 k.k. z 1969 r.). W tej sytuacji uznanie przez sąd , że z uwagi na pozytywne opinie z miejsca zamieszkania i zatrudnienia, zachodzą przesłanki do nadzwyczajnego złagodzenia kary pozbawienia wolności, nie może być uznane za przejaw rażącej surowości zapadłego wyroku. Trzeba też zwrócić uwagę na to, że (co może wydawać się paradoksalne) utrzymanie przez sąd trybu doraźnego pozbawiło prokuratora możliwości zaskarżenia tego wyroku, czego nie można było wykluczyć zważywszy na zgłoszone przez niego w toku rozprawy żądanie wymierzenia kary 4 lat pozbawienia wolności i kary dodatkowej 2 lat pozbawienia praw publicznych.

Mając powyższe na względzie Sąd Najwyższy orzekł, jak na wstępie.